

Noktalama İşaretleri

FATİH DUMAN

KARŞILAŞTIRMALI NOKTALAMA İŞARETLERİ

1) Nokta ile İki Nokta (.) (:) Arasındaki Farklar

İki nokta, noktanın herhangi bir duruma açıklama getireceği zaman yardımına koşan abisidir.

Bu noktalama işaretlerimiz aslında şekil olarak birbirine benzemektedir hatta kullanım biçimi olarak da benzerlik göstermektedirler ama görevleri farklıdır.

Nasıl mı oluyor?

Şimdi ikisi de **tamamlanmış** bir cümleden sonra kullanılmak zorundadır.

Peki, hangi durumda nokta hangi durumda iki nokta kullanacağız?

⇒ **Tamamlanmış bir cümle varsa ve bu cümle herhangi bir açıklama gerektirmiyorsa bu cümleden sonra nokta kullanacağız.**

⇒ **Eğer bu tamamlanmış cümle kendinden sonra bir açıklama gerektiriyorsa bu cümleden sonra noktanın abisi olan iki noktayı kullanacağız.**

- * Kardeşim eve geldi (.) Ödevlerini erkenden bitirdi (.)
- * Bu akşam ders çalışacağım (.) Yarın seni mutlaka ararım (.)
- * Bu işin en sağlam yolu şudur (:) Bildiğinden şaşmamak.
- * Eski sandıktan birçok şey çıktı (:) kitaplar, defterler, resimler...
- * Atatürk'ün şu sözünü çok beğeniyorum (:) "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir."

Öğretmen notu

BİLGİ PETEĞİ

iki noktadan sonra cümle varsa büyük harfle başlar, örnekler sıralanıyorsa ve özel isim değilse küçük harfle başlar.

NOTLARIM

2) Virgöl ile Noktalı Virgöl (,) (;) Arasındaki Farklar

Noktalı virgöl, virgölün iki durumu birbirinden ayıramadığı ya da durumları birbirine karıştırdığı zaman yardımına koşan abisidir.

Noktalı virgölün kullanım şekli aslında aynı virgöl gibidir. Şekil olarak da birbirine benzemektedirler. Tabii ki görevleri farklıdır.

Noktalı virgöl, virgölün yetersiz kaldığı yerlerde kullanılmaktadır.

Peki, bu nasıl oluyor?

Hangi durumlarda virgöl, hangi durumlarda noktalı virgöl kullanacağız ?

a) Her ikisi de sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılıyor. Farkı ne?

* Sevinçten içim içime sığmıyor (,) ağlamak istiyorum.

Yukarıda iki cümlemiz var ve bu iki cümleyi virgülle ayırdık.

Peki, noktalı virgülle iki cümle hangi durumlarda ayrılır.

Eğer, sıralı cümlelerin herhangi birinin ya da her ikisinin içinde virgöl varsa o zaman bu iki cümleyi ayırmaya virgölün gücü yetmez. Abisini çağırır, abisi olaya el atar ve iki cümle birbirinden ayrılmış olur.

Sonuç olarak içinde virgöl ya da virgüller bulunan sıralı cümleleri ayırmak için noktalı virgöl kullanılır.

* Sevinçten , heyecandan içim içime sığmıyor (,) bağırarak , ağlamak istiyorum.

Aslında burada iki cümle olduğunu biliyoruz ama biz bu içinde virgüller bulunan iki cümleyi virgülle ayırmaya kalkarsak karışıklık olur. Sanki dört tane grup varmış gibi bir durum ortaya çıkar. Buradaki karışıklığı önlemeye virgölün gücü yetmez.

* Sevinçten , heyecandan içim içime sığmıyor (;) bağırarak , ağlamak istiyorum.

Karışıklık olduğunu duyan virgölün abisi noktalı virgöl, olaya el atar ve karışıklık çözülür.

* Elim ayağıma dolaşüyor (;) heyecanımı , şaşkınlığımı gizleyemiyorum.

BİLGİ PETEĞİ

⇒ Sıralı cümleleri ayırırken içinde virgöl kullanılıp kullanılmadığına dikkat edin.

Bu durumu göz önünde bulundurarak iki cümle arasına gereken noktalama işaretini koyun.

NOTLARIM

Öğretmen notu

b) Her ikisi de tür veya takımları birbirinden ayırmak için kullanılır.

Farkı yine sıralı cümlelerdeki gibi.

Tür ya da takımların içinde virgül varsa bu grupları noktalı virgülle bu tür ya da takımların içinde virgül yoksa bu grupları virgülle ayıracağız.

- * Roman , hikaye , tiyatro olay ağırlıklı (:) eleştiri , makale bilgi ağırlıklı yazılardır.

Eğer burada noktalı virgül değil de virgül kullansaydık şöyle bir durum ortaya çıkardı:

- * Roman , hikaye , tiyatro olay ağırlıklı (,) eleştiri , makale bilgi ağırlıklı yazılardır.

Virgül kullandığımız zaman grupların birbirine karışması söz konusu olur. Yani virgölün bu iki grubu ayırmaya gücü yetmez.

- * Roman olay ağırlıklı (,) makale bilgi ağırlıklı yazılardır.

Grupların içinde virgül bulunmadığı için bu iki grubu virgülle ayırmamız yeterlidir.

c) İkisi de anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.

- * İhtiyar (,) görevliye bir kağıt uzattı. ✓
* İhtiyar görevliye bir kağıt uzattı. ✗

Virgül olmasaydı anlam karışıklığı olurdu. Virgül kullanıldığı zaman iki farklı insan olduğu anlaşılıyor. Virgül kullanmasaydık görevli ihtiyar birisi mi yoksa ihtiyar başka birisi mi var anlaşılmazdı. Sonuç olarak virgül burada olaya hakim.

- * Sevim (;) Canan , Leyla ve Şebnem'i hemen sınıfa çağırdı. ✓
* Sevim (,) Canan , Leyla ve Şebnem'i hemen sınıfa çağırdı. ✗

Noktalı virgül yerine virgül kullanılırsa özne belli olmaz. Virgölün burada karışıklığı çözecek gücü yoktur ama abisi bütün bu karışıklığı çözer. Virgölün daha abisinden öğreneceği çok şey vardır.

- * Yaramaz (;) küçük kardeşini rahat bırakmıyordu. ✓
* Yaramaz (,) küçük kardeşini rahat bırakmıyordu. ✗

Virgül kullanırsak buradaki anlam karışıklığı önlenmez. Yani kardeşi hem küçük hem de yaramaz mı yoksa küçük kardeşinin dışında yaramaz birisi daha mı var belli olmaz. Virgül olayı çözemedi hemen abisini çağırıyor ve abisi noktalı virgül kimin kim olduğunu kardeşi virgüle söylüyor ve buradaki durum da bu şekilde çözülmüş oluyor.

- * Babam (;) abim (,) ablam ve bana çok güzel hediyeler almış. ✓
* Babam (,) abim (,) ablam ve bana çok güzel hediyeler almış. ✗

Yine virgölün yetersiz kaldığı bir durum. Virgül kullanıldığı zaman özne belli olmuyor.

BİLGİ PETEĞİ

Öğrencilerin genelde sordukları bir soru:

⇒ Hocam, noktalı virgülden sonra büyük harfle başlanmaz mı?

Cevap:

Peki, sen virgülden sonra büyük harfle mi başlıyorsun?

Noktalı virgül de aynı virgül gibi kullanılmıyor muydu?

NOTLARIM

3) Virgöl ile İki Noktanın (,) (:) Kullanımında Karıştırıldığı Bazı Durumlar

Özellikle alıntı cümlelerden ve konuşma bölümünden önceki ifadenin sonunda kullanılırken virgöl mü iki nokta mı getirilmesi gerektiği konusunda yapılan yanlışlar çok fazladır.

Peki, hangi durumda virgöl hangi durumda iki nokta kullanacağız.

⇒ **Alıntı bir sözden veya konuşma bölümünden önce tamamlanmamış bir cümle varsa (Bu alıntidan önceki bölümün alıntidan sonraki bölüme yapı olarak bağlı olduğunu gösterir.) biz bu alıntidan veya konuşma bölümünden önce virgöl kullanabiliriz.**

⇒ **Alıntı bir sözden veya konuşma bölümünden önce tamamlanmış bir cümle varsa (Bu alıntidan önceki bölümün alıntidan sonraki bölüme yapı olarak bağlı olmadığını gösterir.) biz bu alıntidan veya konuşma bölümünden önce iki nokta kullanmalıyız.**

Sonuç olarak alıntidan önceki ifade sonraki ifadeye yapı olarak bağlıysa biz alıntidan önce virgöl ama bağlı değilse iki nokta kullanmak zorundayız.

- * Sermet Bey'e (,) "Bu anahtar köşkü de açar." dedi.
- * Sermet Bey'e (,)
— Bu anahtar köşkü de açar, dedi.
- * Ahmet (,)
— Bu ödevleri bitirmelisin, dedi.

Sermet Bey'e dedi. Ahmet dedi.

Bunlar temel cümlelerimizdir ve tam bir cümledir. Bir cümlenin içinde iki nokta kullanamazsınız. Bu yüzden aktarmadan önce virgöl kullanılmıştır.

- * Sermet Bey'e şöyle dedi (:) "Bu anahtar köşkü de açar."
- * Sermet Bey'e şöyle dedi (:)
— Bu anahtar köşkü de açar.
- * Ahmet (:)
— Geliyorlar.
Mehmet (:)
— Burayı hemen boşaltalım. Vaktimiz az.
Ali (:)
— Her şeyi toplayın.

Bu cümlelerde alıntı cümlelerden önceki bölümün sonraki bölümle yapısal olarak herhangi bir bağı olmadığı için alıntı cümlelerden önce iki nokta kullanılmıştır.

Öğretmen notu

BİLGİ PETEĞİ

Tırnak içindeki alıntı söz konuşma çizgisiyle verilirse tırnak kaldırılır.

NOTLARIM

4) Tırnak İşareti ve Yay Ayraç (" ") () Arasındaki Farklar

Bu iki noktalama işareti bazen birbirine karıştırılabilmektedir. Farkına şöyle bir göz atalım.

⇒ **Tırnak içindeki kısım çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulurken yay ayraç içindeki kısım çıkarıldığında ise cümlenin anlamı bozulmaz.**

Çünkü tırnak içindeki sözün cümleye yapısal olarak bir bağlantısı **vardır**. Ama yay ayraç içindeki sözün ise cümleye yapısal olarak herhangi bir bağlantısı **yoktur**.

a) Yay ayraç bulunduğu cümleyle ilgili ek bir bilgi vermek için kullanılır.

- * Tezat (karşıtlık) edebiyatta en çok kullanılan sanatlardan biridir.
- * Bir millet zenginliğiyle değil, ahlak değeriyle ölçülür. (Mustafa Kemal Atatürk)
- * Eylem (fiil) konusunu çok iyi kavramanız gerekiyor.
- * Dolmabahçe Sarayı yapıldı (1853) bütün Osmanlı padişahları Topkapı Sarayı'nda oturmuştur.
- * Ali:
— (Silahını arkasına gizleyerek) Buyrun, nasıl yardımcı olabilirim?

Yukarıdaki cümlelerde yay ayraç içindeki sözleri cümleden çıkardığımızda cümlenin anlamında herhangi bir bozulma olmaz.

b) Tırnak işareti; vurgulanmak istenen, alıntı yapılan sözleri ve cümle içerisindeki eserlerin, yazarların adlarıyla bölüm başlıklarını belirtmek için kullanılır.

- * Kitapta Atatürk'ün "Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir." sözü yazılı.
- * Öğretmenimiz "Sınava geç kalmayın." diyerek okuldan ayrıldı.
- * Yeni bir "barış taarruzu" başladı.
- * Bugün öğrenciler "Kendi Gök Kubbe" adlı şiiri incelediler.
- * "Yazım Kuralları" bölümünde bazı uyarılara yer verilmiştir.

Yukarıdaki cümlelerde tırnak işareti içindeki sözü çıkardığımız zaman cümlenin anlamında bozulma söz konusu olmaktadır.

BİLGİ PETEĞİ

⇒ **Yay ayraç ve tırnak işareti içinde bir cümle varsa büyük harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işareti konur.**

⇒ **Yay ayraç ve tırnak işareti içindeki cümlenin noktalama işareti kullanıldığı yay ayraç veya tırnak işaretinin içinde kullanılır.**

NOTLARIM

Öğretmen notu

NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA (.)

Tamamlanmış **cümlelerin** sonuna konur.

- * Bu akşam ders çalışacağım.

Bazı **kısaltmaların** sonuna konur.

- * Alb. * Prof. * s. (sayfa)
- * Dr. * Cad. * sf. (sıfat)

Sayılardan sonra **sıra bildirmek için** konur.

- * 3. * II. Mehmet * XV. Yüzyıl

Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan **rakamlardan** yalnızca **sonuncu** rakamdan sonra nokta konur.

- * 3,4 ve 7. maddeler * XII-XIV. Yüzyıllar

Bir yazının maddelerini gösteren **rakam** veya **harflerden** sonra konur.

- * I. * 1. * II. * 2. * A. * a.

Tarihlerin yazılışında **gün, ay** ve **yılı** gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

- * 27.10.2013 * 29.X.1923

UYARI:

⇒ Tarihlerde ay adları **yazıyla** da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta **kullanılmaz**.

- * 29 Mayıs 1453 ✓ → 29.Mayıs.1453 ✗

Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

- * Tren 09.15'te kalktı.
- * Toplantı 13.00'te başladı.

Kitap, dergi vb.nin **künyelerinin** sonuna konur.

- * Ağâh Sırrı Levend, *Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri*, TDK Yayınları, Ankara, 1960.

Dört ve dörtten çok **rakamlı sayılar** sondan sayılmak üzere **üçlü gruplara** ayrılarak yazılır ve araya **nokta** konur.

- * 1.000 * 326.197 * 40.750.812

VİRGÜL (,)

Birbiri ardınca sıralanan **eş görevli kelime** ve **kelime gruplarının** arasına konur.

- * Siyah , uzun , bakımlı ve parlak bir saça sahipti.

Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

- * Sabah erken kalktı , kahvaltı yapmadan çıktı.

Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan **özneyi** belirtmek için konur.

- * Ahmet , her sabah kahvaltıdan önce mutlaka elma yedi.

Cümle içinde **ara sözleri** veya **ara cümleleri** ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

- * Birdenbire , nasıl anlatayım , ne olduğunu anlayamadım.
- * Bu mücadelenin sonunda , adım gibi eminim , bizim takım kazanacak.
- * Özlemini çektiği yere , köyüne , gidecekti.
- * Ağabeyi , evimizin gözbebeği , su sıralar askere gidecek.

Anlama güç kazandırmak için **tekrarlanan kelimeler** arasına konur.

- * Akşam , yine akşam , yine akşam.
Göllerde bu dem bir kamış olsam.
- * Kopar sonbahar tellerinden
Derinden , derinden , derinden

Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.

- * Adana'ya yarın gideceğim , dedi.

Edebî eserlerde **konuşma bölümünden önceki ifadenin** sonuna konur.

- * Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e ,
— Bu anahtar köşkü de açar , dedi.

Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren **hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette** gibi kelimelerden sonra konur.

- * Peki , gideriz.
- * Olur , ben de size katılıyorum.
- * Hayır , bu işi senden daha iyi yapan yok.

Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığı göstermek ve **anlam karışıklığını önlemek** için kullanılır.

- * Bu gece , eğlenceleri içlerine sinmedi.
- * Soğuk , ellerimizi kullanamaz hale getirmişti.
- * Yaşlı , doktoru dikkatle dinliyordu.

Hitap, seslenme belirten kelimelerden sonra konur.

- * Sayın Başkan ,
- * Sevgili Kardeşim ,
- * Değerli Arkadaşlar ,
- * Arkadaşlar , yarın sınav olacak.

Sayıların yazılışında **kesirleri** ayırmak için kullanılır.

- * 38,6 (otuz sekiz tam , onda altı)

Metin içinde art arda gelen **zarf-fiil** eki almış kelimelerden sonra konur.

- * Yemekte bir karara var**ıp** , arkadaşına dikkatli dikkatli bak**arak** konuştu.
- * Olay yeri inceleme ekibi gel**meden** , biz etrafı çevir**ip** güvenlik önlemlerini alalım.

UYARI:

⇒ Metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgöl **konmaz**.

- * Defterini al**ıp** , hemen bize gel. ✗
- * Ödevlerini tamaml**madan** , dışarı çıkmanı istemiyorum. ✗

Özne olarak kullanıldıklarında **bu, şu, o** zamirlerinden sonra konur.

- * O , eski defterleri çoktan kapatmış.
- * Bu , bana yaptığın en büyük iyilik.

Kitap, dergi vb.nin **künyelerinde** yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur.

- * Falih Rıfkı ATAY , Tuna Kıyıları , Remzi Kitabevi , İstanbul , 1938.

UYARI:

⇒ Yazarın soyadı önce yazılmışsa soyadından sonra da **virgöl** konur.

- * ERGİN , Muharrem , Dede Korkut Kitabı , Ankara, 1958.

BİLGİ PETEĞİ

- Cümle içinde " ve, veya, yahut, ancak, yalnız, fakat, lakin, çünkü, yoksa vb." bağlaçlardan önce de sonra da virgöl konmaz.**
 - * Dışarı çıkabilirsin **ancak** erken geleceksin.
- Tekrarlı bağlaçlardan "hem...hem, ya...ya, ne...ne, ister...ister vb." önce ve sonra virgöl konmaz.**
 - * **Hem** gider **hem** ağlar.
 - * **Ya** bu deveyi gütmeli **ya** bu diyardan gitmeli.
- "de/da" bağlacından sonra virgöl konmaz.**
 - * Toplantıya kardeşi **de** geldi.
- Cümlede "-ınca/-ince" zarf fiil anlamında kullanılan "mı/mi" ekinden sonra virgöl kullanılmaz.**
 - * Ben aç yattım **mı** kötü kötü rüyalar görürüm nedense.
- "se/sa" şart ekinden sonra virgöl kullanılmaz.**
 - * Yanlarına biri gelecek olursa hemen susuyorlar.

NOKTALI VİRGÜL (;)

Cümle içinde virgüllerle ayrılmış **tür veya takımları** birbirinden ayırmak için konur.

- * Sözel derslerden sosyoloji, tarih ve felsefeyi ; sayısal derslerden matematik, fizik ve kimyayı seviyorum.
- * Erkek çocuklara Ali, Murat, Serhat ; kız çocuklara ise Yeşim, Senem, Serpil adları verilir.

Ögeleri arasında virgül bulunan **sıralı cümleleri** birbirinden ayırmak için konur.

- * Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor ; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.
- * Elim ayağıma dolanıyor ; heyecanımı, şaşkınlığımı gizleyemiyorum.

Öznenen sonra **virgüllerle ayrılmış** eş görevli sözcükler varsa **özne** noktalı virgülle ayrılır.

- * Yeni usul şiirimiz ; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu.
- * Edebiyat ; duygu, düşünce ve hayallerin güzel ve etkili anlatılması sanatıdır.

Anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.

- * Sevim ; Canan, Leyla ve Şebnem kadar çalışkan değil.
- * Yaramaz ; küçük kardeşini rahat bırakmıyordu.

BİLGİ PETEĞİ

Noktalı virgülden sonra **büyük harfle** başlanmaz.

İKİ NOKTA (:)

Kendisiyle ilgili **açıklama** verilecek cümlenin sonuna konur.

- * Bu işin en sağlam yolu şudur : Bildiğinden şaşmamak.
- * Çocuk merakla sordu : "Bana ne getirdin?"

Kendisiyle ilgili **örnek** verilecek cümlenin sonuna konur.

- * En çok sevdiğim meyvelerden bazıları şunlardır : muz, elma, portakal...
- * Eski sandıktan birçok şey çıktı : kitaplar, defterler, resimler...
- * Yasa kapsamına giren kişiler şunlardı : öğretim görevlileri, öğretmenler, sağlık personelleri.

Karşılıklı konuşmalarda, **konuşan kişiyi belirten** sözlerden sonra konur.

- * Hacivat : Hoş geldin sevgili Karagöz'üm.
Karagöz : hoş bulduk kel kafalı kara üzüm.

Edebî eserlerde **konuşma bölümünden önceki** ifadenin sonuna konur.

- * — Buğdayla arpadan başka ne biter bu topraklarda.
Ziraatçı sayar :
— Yulaf, pancar, zerzevat, tütün...

Genel Ağ adreslerinde kullanılır.

- * [http : // tdk.org.tr](http://tdk.org.tr)

BİLGİ PETEĞİ

⇒ İki noktadan sonra cümle varsa **büyük** harfle başlar.

⇒ İki noktadan sonra örnekler sıralanırsa ve özel isim değilse **küçük** harfle başlar.

ÜÇ NOKTA (...)

Anlatım olarak **tamamlanmamış** cümlelerin sonuna konur.

- * Şu çektiklerimi düşünüyorum da ...
- * Birdenbire karşımıza çıkıveren yeşillik denizi ...

Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı **açık yazılmak istenmeyen** kelime ve bölümlerin yerine konur.

- * Şu ... adamı gözüm göremese iyi olacak.
- * Kılavuzu karga olanın burnu b...tan çıkmaz.

Alıntılarda başta, ortada ve sonda **alınmayan kelime veya bölümlerin yerine** konur.

- * ... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı ...
- * ... İşte yıllar sonra rastladığım bu tanıdık yüz beni yapayalnız bıraktı.

Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün **okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını** göstermek veya **ifadeye güç katmak için** konur.

- * Sana uğurlar olsun ... Ayrılıyor muyuz!
- * Demek gidiyorsun ... Yolun açık olsun.

Birtakım örnekler sayıldıktan sonra **"vb."** anlamında kullanılır.

- * Binanın tepesinden neler görmüyordu ki: caddeler, sokaklar, evler, insanlar ...

Ünlem ve seslenmelerde **anlatımı pekiştirmek için** konur.

- * Koca Ali ... Koca Ali, be !..

UYARI:

⇒ Ünlem ve soru işaretinden sonra üç nokta yerine **iki nokta** kullanılması yeterlidir.

- * Ey bir bakışı dört cihana eş, ey sözüne özüne kurban olduğum !..
- * Nasıl da akşam oldu ?..

Karşılıklı konuşmalarda, **yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda** kullanılır.

- * — Yabancı yok !
- Kimsin ?
- Ali ...
- Hangi Ali ?
- ...

BİLGİ PETEĞİ

Üç nokta yerine **iki veya daha çok nokta** kullanılmaz.

SORU İŞARETİ (?)

Soru eki veya sözü içeren **cümle** veya **sözlerin sonuna** konur.

- * Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı ?
- * Kitabımı çantamdan sen mi aldın ?

Soru bildiren ancak **soru eki** veya **sözü içermeyen** cümlelerin sonuna konur.

- * Adliyedeki memur başını kaldırdı.
— Adınız ?
— Doğum yeriniz ?

Bilinmeyen, kesin olmayan veya **şüpheli** karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.

- * Yunus Emre (1240 ? - 1320) , (Doğum yeri: ?)
- * 1496 (?) yılında doğan Fuzuli...
- * Dün akşam beş saat (?) ders çalışmış.

BİLGİ PETEĞİ

a) **Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur.**

- * Çok yakınlardan mı bu sesler, çok uzaklardan mı ?
- * Her gün yanıma uğrar mısın ; halimi, hatırımı sorar mısın ?

b) **İçinde soru eki veya sözü olduğu halde soru anlamı taşımayan cümlelerin sonuna soru işareti konmaz.**

- * Hava karardı mı eve gideriz .
- * Sana neden bu kadar sinirlendiğini anlamıyorum .
- * Nasıl uygun görürseniz o şekilde yaparız efendim .

ÜNLEM İŞARETİ (!)

Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ifadelerin sonuna konur.

- * Aşk olsun ! * Ne kadar akıllı adamlar var !
- * Ne mutlu Türk'üm diyene ! * Vah vah !

Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

- * Ordular ! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri !
- * Ey Türk gençliği ! * Hey ! Buraya gelir misin ?

UYARI:

⇒ Ünlem işareti seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulacağı gibi cümlenin **sonuna** da konabilir.

- * Ordular , ilk hedefiniz Akdeniz'dir , ileri !
- * Sevgili öğrencilerim , iyi ki varsınız !

Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra **yay ayraç** içinde ünlem işareti kullanılır.

- * İsteseymiş bir günde bitirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!) .
- * Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

KISA ÇİZGİ (-)

Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

*söyledik - lerimi * uçurt - ma

UYARI:

⇒ Satır sonunda ve satır başında **tek harf** bırakılmaz.

*u - çurtma *müdafa - a

⇒ Birleşik kelimeler **tek bir kelimeymiş** gibi bölünür.

*ba - şöğretmen *il - kokul

➤ **Türkçe bir kelime hecelerine ayrılırken ilk hece hariç diğer hecelerin ilk harfi ünsüz olmak zorundadır. Birleşik kelimelerde de bu kural göz önünde bulundurulur.**

⇒ Kesme işareti satır sonuna geldiğinde yalnız **kesme işareti** kullanılır, ayrıca **kısa çizgi** kullanılmaz.

*Edirne ' nin *1996 ' da

Cümle içinde ara sözlere veya ara cümleleri ayırmak için **ara sözlere** veya **ara cümlelerin** başına ve sonuna konur, bitişik yazılır.

* Bilgehan - en iyi arkadaşım - bağlama çalmayı öğreniyor.
* Bir sabah - çoktan unutmuşundur - burada saatlerce konuşmuştuk.

Kelimelerin **kökleri, gövdeleri ve eklerini** birbirinden ayırmak için kullanılır.

* dur - ak * gör - gü - süz - lük

Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

* al - * ver - * başar - * kana -

İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur.

* - ak * - lık * - la - * - tır -

Heceleri göstermek için kullanılır.

* a - raş - tır - ma * prog - ram
* il - ko - kul * ku - yum - cu - luk

Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır.

* Aydın - İzmir yolu * Türk - Alman ilişkileri
* Beşiktaş - Fenerbahçe karşılaşması
* Türkçe - Rusça sözlük * 09.30 - 10.30

UZUN ÇİZGİ (—)

- Yazıda **satır başına alınan** konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna **konuşma çizgisi** de denir.
- Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi **kullanılmaz**.

- * Gazeteci ünlü şaire sordu :
— Şiir gençlik döneminde mi yazılır ? Ünlü şair cevap verdi :
“İnsanın kendini genç hissettiği her dönemde yazılır.”

EĞİK ÇİZGİ (/)

Dizeler **yan yana** yazıldığında aralarına konur.

- * Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak / O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak / O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Adres yazarken **apartman numarası ile daire numarası** arasına ve **semt ile şehir** arasına konur.

- * Altay Sokağı No. : 21 / 6 Kurtuluş / Ankara

Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

- * 18 / 11 / 1969 * 15 / IX / 1994

Dil bilgisinde eklerin **farklı biçimlerini** göstermek için kullanılır.

- * - a / -e , -an / -en , -lık / -lik , -madan / -meden

Genel Ağ adreslerinde kullanılır.

- * http : // tdk.gov.tr

Fizik, matematik vb. alanlarda **birimler arası oranları** gösterirken eğik çizgi araya boşluk konulmadan kullanılır.

- * g / sn (gram / saniye)
- * km / h (kilometre / saat)

TIRNAK İŞARETİ (" ")

Başka bir **kimseden veya yazıdan** olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.

- * Atatürk'ün " Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir. " sözü yazılı kitapta.
- * Öğretmenimiz " Sınava geç kalıyorsun. " dedi.

UYARI:

⇒ Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan noktalama işareti tırnak içinde kalır.

- * " İzmir üzerine dünyada bir şehir daha yoktur ! " diyorlar.

Özel olarak **vurgulanmak** istenen sözler tırnak içine alınır.

- * Yeni bir " barış taarruzu " başladı.
- * " Bayrak " bir ulusun bağımsızlığını simgeler.

Cümle içerisinde **eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları** tırnak içine alınır.

- * Bugün öğrenciler " Kendi Gök Kubbemiz " adlı şiiri incelediler.
- * " Yazım Kuralları " bölümünde bazı uyarılara yer verilmiştir.

BİLGİ PETEĞİ

a) Cümle içerisinde özel olarak belirtilmek istenen sözler, kitap ve dergi adları ve başlıkları tırnak içine alınmaksızın **eğik yazıyla** yazılarak da gösterilebilir.

- * Höyük sözü Anadolu'da **tepe** olarak geçer.
- * Cahit Sıtkı'nın **Şairin Ölümü** şiirini Yahya Kemal çok sevmiştir.

b) Tırnak içine alınan sözlerden sonra gelen ekleri ayırmak için **kesme işareti** kullanılmaz.

- * Elif Şafak'ın "Bit Palas" **ını** okudunuz mu?

TEK TIRNAK İŞARETİ (' ')

Tırnak içinde verilen cümlelerin içinde *yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü* belirtmek için kullanılır.

- * Edebiyat öğretmeni " Şiirler içinde ' Han Duvarları ' gibisi var mı?" dedi.
- * "Atatürk henüz ' Gazi Mustafa Kemal Paşa ' idi. Benden ona dair bir kitap için ön söz istemişlerdi." (Falih Rıfki Atay)

TERS EĞİK ÇİZGİ (\)

Bilişim uygulamalarında *art arda gelen dizinleri* birbirinden ayırt etmek için kullanılır.

- * C: \ Belgelerim \ Türk İşaret Dili \ Kitapçık.indd

YAY AYRAÇ ()

Cümledeki *anlamı tamamlayan* ve cümlelerin dışında kalan *ek bilgiler* için kullanılır. Yay ayraç içinde bulunan ve yargı bildiren anlatımların sonuna *uygun noktalama işareti* konur.

- * Tezat (karşıtlık) edebiyatta en çok kullanılan sanatlardan biridir.
- * Yakup Kadri Karaosmanoğlu (1889 – 1974) teknik yönden kusursuz romanlar yazdı.
- * Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda *konusanın hareketlerini, durumunu* açıklamak ve göstermek için kullanılır.

- * İhtiyar – (Yavaş yavaş Kaymakam'a yaklaşıyor.) Ne oluyor beyefendi?

Alıntılarının aktarıldığı *eseri, yazarı veya künye* bilgilerini göstermek için kullanılır.

- * Bir millet, zenginliğiyle değil ahlak değerleriyle ölçülür. (Mustafa Kemal Atatürk)

Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan *ünlem işareti* yay ayraç içine alınır.

- * Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan *soru işareti* yay ayraç içine alınır.

- * 1496 (?) yılında doğan Fuzuli...

KÖŞELİ AYRAÇ ([])

Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır.

- * Halikarnas Balıkcısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum'da yazmıştır.
- * Daha ortaokuldayken farklı türlerdeki dünya klasiklerini [Suç ve Ceza (roman) , İlyada (şiir) ,Hamlet (tiyatro)] okumuştum.

Metin aktarmalarında, çevirilerde, alıntılarda çalışmayı yapanın *eklediği sözler* için kullanılır.

- * “Eldem, Osmanlı'da en önemli fark [ın] , mezar taşının şeklinde ortaya çık [tığını] söyledikten sonra...”

KESME İŞARETİ (')

Özel adlara getirilen *iyelik, durum ve bildirme ekleri* kesme işaretiyle ayrılır.

- * Kurtuluş Savaşı 'nı * Atatürk 'üm * Türkiye 'miz * Resmi Gazete 'de * Çanakkale Boğazı 'nın
- * Eski Çağ 'ın * Yükselme Dönemi 'nin * Osmanlı Devleti 'ndeki
- * Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı 'na

UYARI:

a) Yer bildiren özel isimlerde *kısaltmalı söyleyiş* söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır.

- * Hisar 'dan * Boğaz 'dan

b) Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan *kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin* ek alması durumunda kesme işareti kullanılır.

- * Bu Kanun 'un 17. maddesinin c bendi...
- * Yukarıda adı geçen Yönetmelik 'in 2'nci maddesine göre...

c) Özel adlar için *yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında* kesme işareti yay ayraçtan önce kullanılır.

- * Yunus Emre 'nin (1240?-1320) * Yakup Kadri 'nin (Karaosmanoğlu)

d) Ek getirildiğinde *Avrupa Birliği* kesme işareti ile kullanılır.

- * Avrupa Birliği 'ne üye ülkeler...

BİLGİ PETEĞİ

⇒ **Sonunda 3. teklik kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz.**

- * Boğaz Köprüsü ' nün → Boğaz Köprü**müzün**
- * Amik Ovası ' nı → Amik Ova**mızı** * Kuşadası ' ndaki → Kuşada**mızdaki**

⇒ **Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturma ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.**

- * Türkiye Büyük Millet Meclisi**ne** * Türk Dil Kurumundan * Bakanlar Kurulunun
- * Türkiye Büyük Millet Meclisi**nin** 112'nci Birleşiminin 2'nci Oturumunda
- * Mavi Köşe Bakkaliesinden * Uşak Üniversitesi**nin** * Özalp Ortaokulunda

⇒ **Başbakanlık, Rektörlük vb. sözcükler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde Başbakanlığa, Rektörlüğe vb. biçimlerde yazılır.**

⇒ **Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz.**

- * Türklük * Türkçenin * Avrupalı * Ahmetlere * Atatürkçülük * Muğlalıyı

⇒ **Sonunda " p, ç, t, k, " ünsüzlerinden biri bulunan özel isimlere ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde yazılıştta yumuşama yapılmaz ama söyleyişte yumuşama yapılır.**

- * Ahmet ' i → Ahmedî (söyleyiş) * Zonguldak ' a → Zonguldağa (söyleyiş)

Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözcüklerine getirilen ekleri ayırmak için konur.

- * Nihat Bey ' e * Ayşe Hanım ' dan
- * Enver Paşa ' ya * Türk Dil Kurumu Başkanı ' na

Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur.

- * TBMM ' nin * TDK ' de * kg ' da

Sayılarla getirilen ekleri ayırmak için konur.

- * 1985 ' te * 8 ' inci * 657 ' yle

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur.

- * 17 Aralık ' ta * 12 Temmuz Pazartesi ' nin

Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur.

- * a ' dan z ' ye kadar
- * Türkçede -lık ' la yapılmış kelimeler

Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.

- * Güzelliğin on par ' etmez.
- * Engeller aramızı açtı n ' eyleyim.
- * Karac ' oğlan

ETKİNLİK

Aşağıda virgülün kullanımlarını örnekleyen cümleler ve virgülün kullanılma nedenleri verilmiştir. Cümleleri uygun açıklamayla eşleştiriniz.

1. Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller geldi aklıma.	a. Sıralı cümleleri ayırmak için.
2. Bodrum'a yarın gideceğim, dedi.	b. Ara sözlerin başında ve sonunda.
3. Beyefendi, oğlunun geldiğini duyar duymaz yerinden fırladı.	c. Tırnak içine alınmamış aktarmaların sonunda.
4. Atatürk'e, büyük kurtarıcımıza, şükranlarımızı sunuyoruz.	d. Yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek için.
5. Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e, — Bu anahtar köşkü açar.	e. Eş görevli sözcük ve sözcük gruplarını ayırmak için.
6. Mehmet amca sabahları balkonda oturur, sabah kahvesini içerdi.	f. Ret, kabul, onay bildiren kelimelerden sonra.
7. Evet, ben de sizinle geliyorum.	g. Konuşma çizgisinde önce.

NOTLARIM

ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinde virgülün kullanımı yanlıştır?

- * Murat Bey, yarın beni ararsa, burada yokum.
- * Serkan, bizimle gelebilir, ancak huysuzluk çıkarmayacak.
- * Birdenbire, nasıl anlatayım, ne olduğunu anlayamadım.
- * İş işten geçti, artık gelsen de olur, gelmesen de...
- * Ödevlerini tamamlamadan, dışarı çıkmayı istemiyorum.
- * Hem ders çalışmıyor, hem de iyi bir lise kazanmak istiyor.
- * Muğla'ya yarın gideceğim, dedi.
- * Eve geldin mi, önce yemek yiyorsun.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun noktalama işaretlerini getirelim.

- * Ege sahillerinde yaşayanların mutlu olması için birçok sebep var () güneş () deniz () rahat bir ortam () Ama niçin yeterince mutlu değiller ()
- * Akdeniz Bölgesi'nde yaz ayları sıcak () kurak () bunaltıcı () kış ayları ise yağışlı () ılık () sert geçer ()
- * At ölür (,) meydan kalır () yiğit ölür () şan kalır ()
- * Şerbetçi () düşünceli düşünceli önüne bakıyordu (.) İyi kalpli (,) babacan bir hal gelmişti yüzüne () Nihayet () Allah () () deyip kalktı ayağa ()
- * Cumhuriyet dönemi yazarlarından Yakup Kadri () Reşat Nuri Güntekin () Refik Halit Karay milli konuları () Ahmet Hamdi Tanpınar () Peyami Safa () Tarık Buğra ise bireyin duygularını anlatmıştır.
- * Hafta sonu ekinde ünlü gazetecinin bir yazısı vardı. Ünlü gazeteci şöyle demişti () () Ben ülkemin geleneklerini daha yeni öğreniyorum () ()
- * Tetris () çocukluğumun en önemli eğlencesi () önemini çoktan yitirdi () Onun yerini birçok şey aldı () bilgisayar oyunları () tabletler () cep telefonları ()
- * Annem () abim () ablam ve bana şu üç hediye almıştı () boyu diz altında olan bir kaban () üst seviye bir bilgisayar ve görenlerin hayran kalacağı bir etek ()
- * () Tasarruf () para () zaman ve her türlü enerjiyi yerinde kullanma anlamına gelmektedir () () diyor arkadaşım ()
- * Yaşar Kemal () Türk edebiyatının en önemli kalemlerinden biridir () İlk romanı () İnce Memed () yaklaşık kırk dile çevrilerek yayımlanmıştır ()
- * Çocukluğumda trenleri gören şöyle bir evde yaşamak isterdim () demir yoluna bakan bir pencere () bir balkon () balkonda sardunyalığım ()
- * Orta boylu () esmer bir genç, kapının önünde durdu () gözlerini kısarak kapıyı araladı. Kapıya doğru hareket ettiği sırada görevli () () Nereye hemşehrim () dedi.
- * Komutan, Fatma Bacı'ya dönerek () () Sen gördün mü ne olduğunu () diye sordu.
- * Öğretmenimiz dersin sonuna doğru Burhan'ı tahtaya kaldırdı () Soruyu tahtaya yazıp () Senden iki şey istiyorum () Soruyu çöz ve arkadaşların için açıklamasını yap () () dedi.

ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde yanlış kullanılan noktalama işaretlerini belirleyiniz.

- * Mehmet'te bu filmi çok beğenmiş.
- * İngilizce'yi iyice öğrenmek için kursa gidiyormuş.
- * Dün akşam beş saat (?) ders çalışmış.
- * Özalp Ortaokulu'nda severek okuyor.
- * Türk Dil Kurumu'nun yeni çıkartacağı sözlüğü bekliyorum.
- * Niçin Aksaray'a gidiyorsun, diye sordu.
- * Şiir yazmamın birçok nedeni var; kendini ifade edebilmek, başkalarının duygularına tercüman olabilmek.
- * Kör ölür, badem gözlü olur, kel ölür, sırma saçlı olur.
- * Konya'lılar yeni spor salonunun açılışına gitti.
- * Edebiyat dersinde " Han Duvarları " şiirini inceledik.
- * İsteseymiş bir günde bitirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).
- * Türkçe'nin dil özelliklerini çok iyi kavramamız gerekiyor.
- * T.D.K. bu sene yoğun bir çalışma içine giriyor.
- * Hayır, bu istediğini yapamam.
- * Soruda cm. olarak verilen ifadeyi km.ye çevirmen gerekiyor.
- * Beni ara, sıra numaralarımızı belirleyelim.
- * Uzun süre düşünüp, gözlerine bakarak konuştu.
- * Adana/ Ceyhan arası kaç saat sürüyor?
- * Sınav 09:30'da başlayacak.
- * Annemi, o en çok sevdiğim varlığımı, kaç aydır göremiyorum.
- * 01-04-2018 tarihinde herkesin burada olması gerekiyor.
- * Sabah erken kalkıp, işe gitmek zor oluyor.
- * Türkçede hal eklerimizden bazıları şunlardır: -e/-a, -ı/-i/-u/-ü, -de/-da ...

NOTLARIM

ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde yanlış kullanılan noktalama işaretlerini belirleyiniz.

- * Sana neden bu kadar sinirlendiğini anlamıyorum.
- * İstanbul, 29.Mayıs.1453'te Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildi.
- * 1991'de -dünyaya geldiğim yıl- ülkemizde çok önemli gelişmeler yaşanmış.
- * Kusursuz bir tatil yapmak, huzura ve mutluluğa ulaşmak, senenin yorgunluğunu atmak düşüncesiyle yola çıkanlar, çoğu kez hayal kırıklığına uğrayıp pişmanlık yaşarlar. Çünkü çıkacakları yolculuktan, gezecekleri yerlerden çok şey beklerler.
- * Muhsin amca, evinin etrafına üç-beş meyve fidanı dikmişti.
- * Hakkını aramak için Ankara Valiliği'ne dilekçe yazdı.
- * Pir Sultan Abdal, 1550 (?) yılında ölen önemli bir halk şairidir.
- * Kemanı orkestraya katan ilk kişi, İtalyan besteci Monteverdi'dir. 18. yy'dan itibaren önemli bestecilerin çoğu, keman için besteler yapmaya başladı.
- * Eğer bu işi başarırsan, sana ödül vereceğim.
- * Ne geçmişi unuttum, ne de çektiğim acıları.
- * Orada, sonu gelmeyen dağların ardında, kardeşler bekler.
- * Ahmet de, aynı sorunu yaşadığını söyledi.
- * Yakup Kadri yazar olarak -aynı zamanda bir vekildi- önemli işlere imza attı.
- * Doğum tarihi nüfus cüzdanında "10-12-1981" olarak görünüyor.
- * Bunun on-on beş kişinin yapabileceği bir iş olduğunu düşünmüyorum.
- * ... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...
- * "Eyvah, dilimizi kaybediyoruz!" diyerek sızlanmak yerine Türkçe'nin yaşaması için elimizden geleni yapmamız gerekiyor.
- * Mehmet Kaplan. Atatürk Şiirleri. TDK Yayınları. Ankara. 2000.
- * Yunus Emre (1240?-1320) halkın dili olmuştur.
- * Bu akşam Ahmet'leri yemeğe davet ettik.

NOTLARIM

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

1) 28 Kasım 2013-2014 TEOG

Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller
Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli gönüller

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül, bu dizelerdeki işlevine uygun kullanılmıştır?

- A) Bugünlerde başımı kaşıyacak vakit bulamıyorum, dedi.
- B) Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan titriyordum.
- C) Efendiler, müsaade buyurursanız, size bir sorayım.
- D) Evet, kırk seneden beri Türkçe aşama aşama sadeleşiyor.

2) 28 Nisan 2013-2014 TEOG

Küçük bir kalabalık -ancak çok yaklaşıncaya görülebilen- köye giden geniş yolun ağzında durmuştu.

Bu cümledeki kısa çizgilerin yerine aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi konursa aynı işlevde kullanılmış olur?

- A) ,
- B) ...
- C) :
- D) ;

3) 26 Kasım 2014-2015 TEOG

Ormanlar, maziye hatırlatan gölgeli yollar, sürü halinde uçuşan kuşlar, beni daima etkilemiştir.

Bu cümlede virgülün kullanımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konmuştur.
- B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konmuştur.
- C) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konmuştur.
- D) Cümle içindeki ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için konmuştur.

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

4) 26 Kasım 2014-2015 TEOG

Güçlü olanlar() zayıflara karşı haksızlık yapmamalıdır ()
Onların haklarını gözetmelidir () Yoksa son pişmanlık ()

Bu metinde yay ayrıçla belirtilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (,) (:) (.) (!)
- B) (;) (!) (:) (.)
- C) (,) (.) (.) (...)
- D) (;) (.) (!) (...)

5) 25 Kasım 2015-2016 TEOG

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül farklı bir işlevde kullanılmıştır?

- A) Gençler, davranışınızdan dolayı sizi kutluyorum.
- B) Arkadaşlar, yarın sabah erkenden bizde toplanıyoruz.
- C) Çocuklar, bilgisayarın başından hiç ayrılmıyor.
- D) Güzel kardeşim, biraz söz dinle.

6) 27 Nisan 2015-2016 TEOG

“Sizce mutluluk nedir ()” diye soran birine on beş yıl önce şöyle demiştim () Mutluluk insanın içini ısıtan () aydınlatan bir şeydir ()

Bu metinde yay ayrıçla gösterilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (?) (.) (.) (!)
- B) (?) (:) (.) (.)
- C) (.) (:) (;) (.)
- D) (,) (!) (,) (...)

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

7) 23 Kasım 2016-2017 TEOG

Bir giysiyi dikmek için terzilerin yaptığı pek çok iş var () ölçü almak, kalıp çıkarmak, kumaşları kesmek () Bu nedenle terzilere dikiş makinesi, ütü, metre, makas gibi aletler () kumaş, iplik, düğme gibi malzemeler gereklidir ()

Bu metinde yay ayrıçla gösterilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (;) (.) (;) (!)
- B) (;) (...) (,) (.)
- C) (:) (.) (,) (.)
- D) (:) (...) (;) (.)

8) 26 Nisan 2016-2017 TEOG

Bu ay dergimizde yeni bir köşe var () Sihirli Salıncak () Çeşitli sorunların tartışılacağı bu köşede başlangıcı " Bir çocuk kitabı nasıl olmalı ()" gibi gayet riskli bir sorunun peşinden salıncağımıza binip kanatlarımızı açarak yapacağız ()

Bu metinde yay ayrıçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (;) (.) (...) (.)
- B) (:) (...) (...) (!)
- C) (:) (.) (?) (.)
- D) (;) (...) (?) (!)

9) 14 Aralık 2013-2014 TEOG Mazeret

Hale, Yusuf, Cahide bu akşam bize gelecekler.

Virgülün bu cümledeki kullanılış amacıyla aynı olan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- 1. Adapazarı'nı, doğduğum şehri, bırakıp geldim.
- 2. O, kitabı okumak için zaman harcadı.
- 3. Evet, sizleri de dinleyeceğim.
- 4. Evini, arabasını, tarlasını sattı.

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

10) 10 Mayıs 2013-2014 TEOG Mazeret

İstanbul'u en uzak semtlerine (1) bütün tarihî yerlerine kadar gezdik (2) bir yorgunluk (3) bir bıkkınlık (4) bir pişmanlık hissetmedik.

Bu cümledeki kaç numaralı boşluğa noktalı virgül konmalıdır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

11) 13 Aralık 2014-2015 TEOG Mazeret

Aşağıda kısa çizginin işlevleriyle ilgili bazı örnekler sıralanmıştır:

- 1. göz-lük-çü, al-ış, dur-ak
- 2. ver-, gör-; başar-, okut-, yazdır-
- 3. Kaybolmasından korktuğum için -olmaz ya-bilgisayarı yanıma aldım.

Bu örneklerden hareketle kısa çizginin işlevleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kelimeler arasında "ve, ile, arasında" anlamlarını vermek için kullanılmıştır.
- B) Cümle içindeki ara sözcükleri veya ara cümleleri ayırmak için kullanılmıştır.
- C) Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılmıştır.
- D) Kelimelerin kök, gövde ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılmıştır.

12) 16 Mayıs 2014-2015 TEOG Mazeret

Orta Asya'nın en eski kentlerinden biridir Semerkant (I) Nasrettin Hoca burada çok meşhur hatta Hoca ile Timur'un fıkraları bugün bile anlatılıyorymuş sık sık (II) "Nasrettin Efendi" ya da "Nasrettin Molla" diye tanınan Hoca, burada da karşınıza şu suretlerde çıkıyor (III) Bazen bir heykelde görürsünüz, bazen dükkanlarda satılan biblolarla (IV)

Bu metinde numaralanmış yerlerden hangisine farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

13) 12 Aralık 2015-2016 TEOG Mazeret

Bundan neredeyse otuz yıl önce okuldayken bir kompozisyon yazmıştım. Kurduğum cümledeki hayal kırıklığımı daha güçlü ifade etmek için yılan gövdesi gibi kıvrılmış bir ünlem işareti kullanma ihtiyacı hissetmiştim.

Bu metnin yazarının ünlem işaretini farklı şekilde kullanmasındaki amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazdığı kompozisyonun çok önemli olduğunu belirtmek
- B) Zamanla ünlem işaretinin işlevinin değiştiğini göstermek
- C) Ünlem işaretinin doğru kullanılmasını sağlamak
- D) Yazılı anlatımda, yaşadığı duyguyu etkili biçimde aktarmak

14) 12 Aralık 2015-2016 TEOG Mazeret

Bu sayımızda Prof. Dr. Engin Atalar'ın insan vücudunun

tıbbi amaçlarda görüntülenmesi konusundaki çalışmalarını anlattık. Ayrıca NASA'nın bu yıl 50_

Kuruluş yıldönümü. Bu nedenle NASA'nın günlük yaşantımızda sıklıkla kullandığımız bazı buluşlarına da yer verdik_

IV

Bu metindeki numaralanmış noktalama işaretlerinin kullanımı yanlış açıklanmıştır?

- A) I, Özel isimlere getirilen çekim ekinin ayırmak için kullanılmış.
- B) II, kısaltmaya getirilen eki ayırmak için kullanılmış.
- C) III, yazıdaki madde numaralarını göstermek için kullanılmış.
- D) IV, cümlelerin bittiğini göstermek için kullanılmış.

YILLARA GÖRE TEOG SORULARI

15) 14 Mayıs 2015-2016 TEOG Mazeret

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizgi (-) yanlış kullanılmıştır?

- A) Bence şairler içinde şiire en tutkun şair -yaşayanları kastediyorum- odur.
- B) O sıralar -on on beş yıl önce- pek fazla önemsememiştim bu olayları.
- C) Jürinin seçme mantığını -ben hiç anlam verememiştim- herkes beğenmişti.
- D) Bu da onları -güldürü için güldürü- gibi bir kısır döngünün içine atmıştır.

16) 17 Aralık 2016-2017 TEOG Mazeret

Salih () karmaşık duygular içinde çekti oltayı. Balığı yemezdi () niçin mi tutardı () Yakalayıp tekrar göle bırakmak için tutardı. Biraz düşündü () çekti, çekti...

Bu metinde yay ayrıçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir ?

- A) (,) (,) (:) (,)
- B) (;) (,) (:) (;)
- C) (;) (,) (?) (,)
- D) (,) (,) (?) (;)

TEOG SORULARININ CEVAPLARI

- 1) B
- 2) A
- 3) A
- 4) C
- 5) C
- 6) B
- 7) D
- 8) C
- 9) D
- 10) B
- 11) A
- 12) C
- 13) D
- 14) C
- 15) D
- 16) D